

ΠΑΛΗΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν: 25 ην
Μαρτίου 1973, ημέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
και ώραν: 20.00 - 20.30

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά η ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Είκοσι πέντε Μαρτίου, σήμερα αγαπητέ μου Γιάγκο, με άλλα λόγια σήμερα εορτάζεται η Εθνική μας Εορτή. Είμαι βέβαιος ότι θα θέλεις να με ρωτήσεις, από πότε καθιερώθηκε να είναι εθνική εορτή του τόπου μας, η Είκοστή Πέμπτη Μαρτίου.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Μά φαντάζομαι ότι τό ξέρω αυτό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό ξέρεις ;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ασφαλώς. Αφού η Ελληνική Επανάσταση του 21, εκηρύχθηκε τήν ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, είναι επόμενο να πανηγυρίζεται από τότε, με τέτοια σημαδιακή μέρα σαν Εθνική μας Εορτή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' όμως όχι Γιάγκο μου. Από τά 1821, επί δεκαεπτά ~~εποχές~~ ολόκληρα χρόνια, δεν είχαμε Εθνική Εορτή και μόνον στά 1838, τέσσερα χρόνια μετά τήν άφιξη του Όθωνος στην Αθήνα αποφασίσθηκε να καθιερωθῆ ἡ 25 η Μαρτίου σαν Εθνική Εορτή.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τόσο άργά ; Υστερα από 17 χρόνια μετά τήν Επανάσταση του είκοσι ένα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα και ἔχομε ένα αναμφισβήτητο ντοκουμέντο γι' αυτό.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τί είδους ντοκουμέντο ; Καμμιά δημοσιογραφική πληροφορία της εποχής ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε άλλο. Επίσημο ντοκουμέντο. Τό Βασιλικό διάταγμα του Όθωνος. Και με ἡμερομηνία μάλιστα 19 Μαρτίου 1838.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ δεκα^{πέντε} ~~πέντε~~ Μαρτίου 1838 ; 'Υπάρχει αυτό τό διάταγμα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ορίστε καί διάβασέ 'το.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πραγματικά αξίζει τόν κόπο. (Διαβάζει)
"Οθων, έλέω Θεού, βασιλεύς τής 'Ελλάδος. 'Επί τή προτάσει τής
ήμετέρας επί τών 'Εκκλησιαστικῶν καί 'Εθνικῆς Παιδείας, Γραμμα-
τείας...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σέ διανόπτω ; Γραμματεία έναλείτο τότε ^{κατ'} τῷ 'Υπουργεῖο. Καί ὁ
ὕπουργός, γραμματεὺς τής 'Επιτροπείας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί συνεχίζω : Θεωρήσαντες ὅτι ἡ ἡμέρα τής 25ης Μαρτίου,
λαμπρά καθ' ἑαυτήν εἰς πάντα ἔλληνα, διά τήν έν αὐτῇ τελουμένην
έορτήν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τής 'Υπεραγίας Θεοτόκου, εἶναι προσέτι
λαμπρά καί χαρμόσυνος, διά τήν κατ' αὐτήν τήν ἡμέραν ἔναρξιν
τοῦ ὑπέρ τής 'Ανεξαρτησίας 'Αγῶνος τοῦ 'Ελληνικοῦ ἔθνους, κα-
θιεροῦμεν τήν ἡμέραν ταύτην εἰς τό διηνεκές, ὡς ἡμέραν 'Εθνι-
κῆς 'Εορτῆς καί διατάττομεν τήν διαληφθεῖσαν ~~ἡ~~ 'Ημετέραν
Γραμματείαν, νά δημοσιεύσῃ καί ἐνεργήσῃ τό παρόν διάταγμα.
'Εν 'Αθήναις τῇ 15 Μαρτίου 1838. "Ο θ ω ν. 'Ο επί τῶν
'Εκκλησιαστικῶν καί 'Εθνικῆς Παιδείας Γραμματεὺς. Γεώργιος
Γλαράκης.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό ἦτανε τό διάταγμα πού καθιέρωσε τήν 'Εθνική 'Εορτή γιά
τήν 25 Μαρτίου.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι τίς προετοιμασίες πού θά ἔγιναν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιᾶ τήν ἐποχή ἐκείνη, οἱ προετοιμασίες ἦτανε ἀπίστευτα μεγάλες.
Πρῶτα πρῶτα ἐτοιμάσθηκε ἡ φωταγώγησις τής 'Ακροπόλεως καί τοῦ
Δυναβητοῦ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σοβαρά μιλάς ; Φωταγώγησις μέ τί φωτιστικά μέσα, ἀφοῦ τότε
ὄχι ἠλεκτρικό, μά οὔτε γιάς ὑπῆρχε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά φανάρια λαδιοῦ καί φανάρια πετρελαίου. Στήν 'Ακρόπολι λό-
γου χάριν εἶχε γυρεμισθεῖ τό τζαμί καί εἶχαν μείνει οἱ κολῶνες
τοῦ Παρθενῶνος.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Όπως δήποτε θά ΐκανε έντύπωσι ό πετρελαιοφωτισμός της 'Α-
~~από~~ κροπόλεως.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Περισσότερο έντυπώσισε ό φωτισμός του Λυκαβητού, όπου είχαν
 σχηματίσει μέ λαδοφάναρα ΐνα πελώριο σταυρό μέ μία φωετινή
 έπιγραφή : 'Εν τούτω Νίκα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τόν ένθουσιασμό του κόσμου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ήτανε άπερίγραπτος. Οί άθηναίοι πρώτη φορά βλέπανε τόν Λυκα-
 βητό καί τήν 'Ακρόπολι μέ φωταφία πανηγυρική. Διαδηλώσεις γυ-
 ρίζανε στους δρόμους, τά στενά σοκάκια της 'Αθήνας, μέ πατρι-
 ωτικά τραγούδια καί ζητωκραυγές.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αύτά ΐγιναν τό βράδυ, όταν σκοτείνιασε, δηλαδή τέτοια άκριβώς
 έποχή μετά τίσ έπτά. Τό πρωϊ, είχανε γίνει έκδηλώσεις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αρχισαν από τίσ έννέα τό πρωϊ. Καί μάλιστα για να εΐμαστε
 πιο άκριβεις από τίσ όκτώμιση τό πρωϊ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Από τίσ όκτώμιση τό πρωϊ άρχισε να πανηγυρίζεται ή 'Εθνική
 'Εορτή ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά τί νομίζεις Γιαάγω ; 'Ο κόσμος τότε ξυπνοϋσε πρωϊ άφου κοι-
 μώτανε τόσο νωρίς. Τρεϊς μέρες πριν, στίς 22 Μαρτίου ΐξεδόθη
 καί τοιχοκολλήθηκε τό πρόγραμμα του έορτασμου που προέβλεπε
 τά ΐξης : Τήν παραμονή της 25ης Μαρτίου, ήτοι περί ώραν έβδό-
 μην έσπερινήν, θά ριφθώσιν εΐκοσι καί εΐς πεδινοί κανονιοβο-
 λισμοί, δια να προαναγγελθῆ τό έπίσημον της έπομένης ήμέρας
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εΐπες π ε δ ι ν ο ί κανονιοβολισμοί. Τί έννοοϋσαν λέγοντας
 πεδινούς κανονιοβολισμούς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν υπήρχε τότε άκόμη πυροβλετο στον Λυκαβητό καί τό κανονάκι
 που υπήρχε στην 'Ακρόπολι εΐχε καταστραφεί. "Ζοριξαν λοιπόν
 τίσ η πανηγυρικές κανονιές από τόν λόχο ~~πυροβολικού~~^{Πυροβολικού} που βρισκό-
 τανε στην σημερινή γωνία των οδων Αϊόλου καί Λυκούργου, όπου
 βρίσκονται τά καταστήματα Λαμπροπούλου. Αύτοί οί κανονιοβο-
 λισμοί άνήγγειλαν τό έπίσημο της έπομένης ήμέρας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί τήν ἐπομένη τό πρωί, θά ἔπесαν κατά τά ξημερώματα ἀνόμα εἰκοσι καί μιά κανονιές καί τό βράδυ μέ τήν δύσι τοῦ ἡλίου, ἄλλες εἰκοσι καί μιά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἄκριβως. Καί μάλιστα ἕνας ὁ δημοσιογράφος τῆς ἐποχῆς ἔγραφε μέ θαυμασμό : Ἐξήκοντα καί τρεῖς κανονιοβολισμοί ἐρρίφθησαν διά τόν πλήρη πανηγυρισμόν τῆς λαμπρῆς ἡμέρας. Μέσα στίς προετοιμασίες πού λέγαμε πρίν ἀπό λίγο, εἶχε στηθεῖ μπροστά στό προσωρινό παλάτι τοῦ Ὀθωνος, μιά θριαμβευτική ἀψίδα, ξύλινη φυσικά, σκεπασμένη μέ χαρτί μπλέ καί ἄσπρο, τά ἐθνικά χρώματα, κλαδιά δάφνης καί μυρσίνης καί κατάφραση ἀπό ὄπλα τοῦ ἀγῶνος : Καριοφίλια, κουμπούρες, γιαταγάνια, πάλες, μπαλάσκες, φουσελίγια καί ἄλλα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Τό θέαμα θά ἦτανε ὠραίο καί ἐνθουσιαστικό ἀσφαλῶς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Πρώτη φορά ἔβλεπαν οἱ ἀθηναῖοι τέτοια ἀψίδα καί τόσο ἐνθουσιάζστηκαν πού μετά τήν δοξολογία, μαζεύτηκαν ὄλοι, ὄλοι ὄσοι βρισκόντουσαν στήν Ἀθήνα, ἀθηναῖοι καί ἀπό τά περίχωρα μέ τά ὄργανά τους, ἔστησαν χορό γύρω ἀπό τήν ἀψίδα μπροστά στό παλάτι τοῦ Ὀθωνος καί χορεύανε ἕως τά ξημερώματα τῆς ἐπομένης.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί ἀσφαλῶς θά χορεύανε χορούς ἐλληνικούς, καλαματιανό, μπάλλο καί τσάμικο... τραγουδῶντας τόν Χαραλάμπε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Αὐτό τό ἔγραφε τήν μεθεπομένη καί ἡ " Ἀθηναῖα ".

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ποιά ἦτανε ἡ Ἀθηναῖα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ἐφημερίδα τῆς ἐποχῆς. Ἐγραφε μάλιστα : " Ἐδωσε κι' ἐπήρεν ὁ Χαραλάμπε πού δέν θέλει νά νυμφευθῆ. Καί θεωρεῖται βέβαιον ὅτι εἰς πεῖσμα τοῦ ἔσματος αὐτοῦ, πολλά συνοικέσια συνήφθησαν κατά τήν ἡμέραν ἐκείνην τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καί τῆς χαρῆς !... "

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Γι' αὐτό λοιπόν ἕς ἀκούσωμε πάλι τόν κλασσικό Χαραλάμπε μέ τήν φωνή τῆς φίλης μας Κλειῶς.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συ νοδεία πιάνου)

"Ελα βρέ Χαραλάμψη
νά σε παντρέψωμε
νά φάμε καί νά πιούμε
καί νά χορέψωμε...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Φαντάζομαι τί ένθουσιασμός θά έπικρατούσε μέσα ^{στό} ~~στο~~ γενικό
ένεινο ξεφάντωμα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ξεφάντωμα πραγματικό, γιατί πρέπει νά σκεφτής ότι θά χορεύανε
μπροστά στό παλάτι, γύρω γύρω από τήν άψίδα, τουλάχιστον πεν-
τακόσιοι άνθρωποι, μέ τίς φουστανέλλες τους καί νησιώτες
μέ τίς βράκες τους...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί άσφαλώς μερικοί πολίτες μέ φράγκια ίσως καί άξιωματικοί
μέ τίς στολές τους. Καί είμαι βέβαιος ότι θά πυροβολούσαν
καί στόν άέρα από ένθουσιασμό. 'Ο "Οθων τί έκανε σ'όλες αύ-
τίς τίς θορυβώδεις εκδηλώσεις ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

'Ο "Οθων ήξερε από έλληνικά γλέντια ~~αλλά~~ γιατί είχε παρα-
κολουθήσει καί στό Ναύπλιον καί στήν 'Αθήνα τόν πανηγυρισμό
τής Λαμπρής, μέ τραγουδι, χορό καί τίς άπαραίτητες κουμπου-
ριές. Μά μπροστά σ'αυτό τό πανδαιμόνιον, τ'ά έχασε κυριολε-
πτικά. Είχε βγει στό πλατύσηλο του παλατιού μαζί μέ τήν
'Αμαλία καί παρακολουθούσαν μ'ένδιαφέρον τόν ένθουσιασμό του
πλήθους. Καί μάλιστα συνέβη τότε μία χαριτωμένη παρεξήγησις.
Στάσου καί τήν ξέρω τήν παρεξήγησι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Τήν ξέρεις τήν παρεξήγησι ; Πως τήν ξέρεις ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Βέβαια δέν ήμουνα μπροστά, μά κάπου τήν διάβασα καί τώρα τήν
θυμήθηκα. 'Ο "Οθων στά 1838, όταν έγινε ό πανηγυρισμός της
'Εθνικής 'Εορτής για πρώτη φορά στήν 'Αθήνα, δέν είχε παρά
μόνο πέντε χρόνια στήν 'Ελλάδα. Δέν μιλούσε άκόμη καλά τά
έλληνικά καί δέν καταλάβαινε όλα όσα έκουγε. "Όταν λοιπόν
έκουσε νά τραγουδάνε : "Ελα βρέ Χαραλάμψη, νά σε παντρέψωμε
τό όνομα του Καρ ελάμψη δέν τό έπιασε πολύ καλά μά τήν φράσι
νά σε παντρέψωμε, τήν κατάλαβε λαμπρά.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Ήτανε πολύ φυσικό νά δημιουργηθῆ ἡ παρεξήγησις. Ὁ Ὀθων δέν καταλάβαινε πολύ καλά τὰ ἑλληνικά. Ἐβλεπε νά χορεύουν ἅμωγε τραγούδια, ξεχώριζε τήν φράσι : νά σέ παντρέψωμε καί κάποια στιγμή γυρίζει κι' ἐρωτᾷ τόν ὑπασπιστή του τόν Κατζηπέτρο : Γιά μένα τραγουδᾶνε ; Πάλιστα Μεγαλειότατε, ἅπαντᾷ ὁ Κατζηπέτρος, ἐννοῶντας ὅτι ὁ ἀθηναϊκός λαός ἤθελε νά διασκεδάσῃ τόν βασιλέα. Καί τότε ὁ Ὀθων ἐρώτησε πάλι : Καί γιατί θέλουν νά μέ παντρέψουνε ἀφοῦ δέν εἶναι δύο χρόνια πού πήρα τήν βασίλισσα ; Δέν ἀγαπᾷ ὁ λαός τήν Ἀμαλία αἰ θέλει νά πάρω ἄλλη γυναῖκα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Φαντάζομαι ὅτι θά κουράσθῃτε ὁ Κατζηπέτρος νά ἐξηγήσῃ στόν Ὀθωνα τί συνέβαινε κι' ὅτι αὐτό τό λαϊκό τραγούδι δέν εἶχε καμμία σχέσι μέ τόν γάμο του. Κι' ὅταν θά τό κατάλαβε πιά ὁ Ὀθων, θά γέλασε πολύ μέ τήν ἀπουσία παρεξήγησί του. Ὅμως δέν μου διευκρίνησες κάτι : Ἐγινε τό πρῶτ' δοξολογία ὅπως γίνεται καί τώρα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Βεβαίότατα. Στήν ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, στήν ὁδόν Αἰόλου, πού λογαριαζότανε τότε σάν Μητρόπολις τῶν Ἀθηνῶν. Ἦτανε ἡ καλύτερη ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀθήνας, χωρίς νά εἶναι τόσο μεγάλη ὅπως εἶναι σήμερα. Καί στήν δοξολογία πού ἔγινε στίς ἐννέα τό πρῶτ', παρά λίγο νά δημιουργηθῆ ἕνα διπλωματικό ζήτημ' πού εὐτυχῶς δέν πήρε μεγάλη ἔκτασι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί αὐτό τό ξέρω μ' ὄλο πού δέν τό θυμᾶμαι πολύ καλά. Πάντως ξέρω ὅτι στήν δοξολογία πού θά γινότανε στόν ναό τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, εἶχε προσκληθῆ ἀπό τήν : Κυβέρησι ὄλο τό διπλωματικό Σῶμα, ἀλλά δέν παρευρέθησαν ὄλοι οἱ πρέσβεις.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

"Ἔτσι εἶναι, ἀλλά πρῶτα πρῶτα μήν τοὺς ἀποκαλῆς πρέσβεις γιατί δέν εἶχανε τίτλο πρεσβευτοῦ. Τά μεγάλα κράτη τῆς Εὐρώπης δέν καταδεχτήσανε νά στείλουν πρεσβευτάς στήν μικρή τότε Ἑλλάδα καί ἔστειλαν ἀντιπρέσβεις. Ἔτσι τοὺς ἀποκαλοῦσαν τότε ; Ὁ ἀντιπρέσβυς τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό καταλαβαίνω αυτό. Ἡ Ἑλλάδα ἦτανε τότε πολύ μικρό καί πολύ νεαρό κράτος, ὥστε οἱ μεγάλοι, δέν καταδεχόθτουσαν νά τῆς στείλουν πρέσβειες καί εἶχανε στείλει διπλωματικούς ὑπαλλήλους πού τοὺς ἐχαρακτήριζαν ὡς ἀντιπρέσβεις.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Καί μιᾶ καί ἀναφέραμε τοὺς ἀντιπρέσβεις, δέν μποροῦμε νά παραλείψωμε τὴν ἄλλη παρεξήγησι πού εἶχε συμβεῖ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη σ τὴν πρωῒνή δοξολογία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἄλλη παρεξήγησις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἄλλη καθὼς καί μιᾶ τρίτη παρεξήγησι τὸ ἴδιο ἐκεῖνο ἀπόγευμα στὴν βασιλική δεξίωσι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἡ πρωῒνή αὐτὴ παρεξήγησις στὴν δοξολογία τί ἦτανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως εἶναι φυσικό, εἶχανε προσκληθεῖ οἱ ἀντιπρέσβεις μέ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν πρεσβειῶν, ἀλλά στὴν δοξολογία ἐπῆγαν μόνον τέσσερις ἀπό τοὺς ἑπτὰ ἀλλοῦ διπλωματικούς ἀντιπροσώπους, δηλαδή ὁ ἀντιπρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ὁ Λάϊονς, τῆς Γαλλίας ὁ Λαγκρενέ, τῆς Ἰσπανίας ὁ Μοντάλμπο καί ὁ ~~Κ~~εῖντεσταῖν τῆς Σβενίας
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σβενίας ; Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ χώρα Σβενία ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ Σβενία ; Ἔτσι λέγανε τότετὴν Ἑλβετία.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βέβαια, θὰ εἶναι παράφρασις ἀπὸ τὸ Σβίτσερλαντ ὅπως λέγεται γερμανικά ἢ Ἑλβετία. Ὅποτε μόνον αὐτοὶ οἱ τέσσερις ἀντιπρέσβεις παρέστησαν στὴν δοξολογία ; Καί ποιοὶ ἐπουσίασαν ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τρεῖς, ὁ Ρῶσος ἀντιπρέσβυς, ὁ ἀυστριακός καί ὁ ἀντιπρέσβυς τῆς Βαυαρίας.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τῆς Βαυαρίας ; Μὴ καὶ ὁ Ὄθων ἦτανε βαυαρός.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτὸ εἶναι τὸ παράδοξο καί τὸ ἐκπληκτικό. Καλὰ, ἡ Ρωσία καί ἡ Αὐσθρία, εἶναι γνωστόν πὼς εἶχανε ἀντίθεσι μέ τὸν Βαυαρὸ τὸν Ὄθωνα. Τί συνέβη ὁμῶς καί πῆγε καί ἡ Βαυαρία μαζί τους, πανέναντι δέν τὸ ἔμαθε ποτέ.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄσφαλῶς κάποια διαμόρφωσις τῆς διεθνούς καταστάσεως θά εἶχε φέρει κοντά κοντά τήν Ρωσία, τήν Αὐστρία καί τήν Βαυαρία.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀποκλείεται. Τό γεγονός εἶναι ὅτι ὅταν οἱ ἐπίσημοι βγήκανε ἀπό τήν ἐκκλησία, ἀντικρῦσανε ἕνα καταπληκτικό θέαμα ἀπό μερικές ἑκατοντάδες λαοῦ, πού χορεύανε καί τραγουδοῦσαν ἕνα τραγοῦδι μέ κάποια ἰδιαίτερη σημασία. Τραγουδοῦσαν τό γνωστό λαϊκό τραγοῦδι : Μ' ἀγαπᾶς Γαρουφαλιά μου, μ' ἀγαπᾶς ἢ μέ γελαῶς... Καί ἦτανε φανερό ὅτι τά λόγια τ' ἀπευθύνανε ἀπὸ τήν Ἄμαλία καί τήν ἐρωτοῦσανε ἂν ἀγαπᾶ τόν λαό ἢ ὄχι.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μ' ἀγαπᾶς Γαρουφαλιά μου
μ' ἀγαπᾶς ἢ μέ γελαῶς
Μ' ἀγαπᾶς ἢ μέ γελαῶς
τόν καιρό σου νά περνᾶς...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ Ἄμαλία ἔκουσε τό τραγοῦδι καί ἐρώτησε, ὅπως πάντα συνήθιζε πάντα τί ἐσήμαιναν ἀν' αὐτά τά λόγια καί ὅταν κάποιος τῆς τά ἐξήγησε στά γερμανικά, ἡ Ἄμαλία εἶπε : Νά πῆτε στόν λαό ὅτι τόν ἀγαπᾶ καί δέν τόν γελαῶ...
Καί τώρα ἐρχόμαστε στήν τρίτη παρεξήγησι ἐπεινῆς τῆς ἡμέρας
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιά τρίτη παρεξήγησι ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν μοῦ εἶπες ὅτι τό ἀπόγευμα ἔγινε μέ τρίτη παρεξήγησις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄ ναι. Τό ἀπόγευμα λοιπόν τῆς Ἑθνικῆς Ἑορτῆς, ὁ Ὄθων ἔδωσε μέ δεξίωσι στό Παλάτι καί ὁ Ἰταλός ἀβλάρχης του, ὁ Σαπόρτα, γιά τόν ὁποῖον ἔχομε ξαναμιλήσει, τοῦ παρουσίαζε τόν κόσμον καί τοὺς ἀντιπρέσβεις. Ὅταν ἔφθασε ἡ σειρά τοῦ Ἰσπανοῦ, ὁ κόμης Σαπόρτα εἶπε : Ὁ ἐξοχώτατος Πτόν Γιομέξ φερνάντο Μοντάλμπο, ἀντιπρέσβυς τῆς Ἰσπανίας. Ὁ Ὄθων συνοφρωώθη καί εἶπε : Ἰσπανίας ; Δέν γνωρίζω καμμιά χώρα πού νά λέγεται Ἰσπανία.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῶ πῶ... μεγάλη προσβολή. Καί γιατί τό ἔκανε αὐτό ὁ Ὄθων ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι ὁ πατέρας του ὁ Δουδοβίκος τῆς Βαυαρίας, εἰχε διακόψει ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τὶς σχέσεις τῆς Βαυαρίας μὲ τὴν Ἰσπανικὴ Κυβέρνησι καὶ ὁ νεαρός "Ὀθων, ἤθελε νὰ δείξῃ ὅτι τὸ ἤξερε αὐτό.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μαντεύω τὴν συνέχεια τοῦ ἐπεισοδίου. Ὁ Ραγναβῆς, ὑπουργός τότε τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἐξυπνότατος διπλωμάτης, θὰ ἔσπευσε νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις στὸ Ἰσπανὸ ἀντιπρόσβυ καὶ τὸ ζήτημα ἐθεωρήθητε λήξαν. Ὅμως εἶμαι βέβαιος ὅτι πολλοὶ ἀκροαταὶ μας θὰ ἤθελαν ν' ἀκούσουν ποιοὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μας, τοὺς Ἕλληνες, παρέστησαν στὴν δοξολογία στὸν ναὸ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δὲν εἶναι δύσκολο. Ἐρῆμα μιά περιγραφή τῆς τελετῆς σὲ μιά ἔφημερίδα μερίδα τῆς ἐποχῆς, τῆς 26 Μαρτίου 1838. Εἶναι ἡ ἔφημερίς Ἀθηνῶν. Ἄν θέλῃς διάβασε τὴν σχετικὴ περιοχὴ :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἐντὸς τοῦ ναοῦ, τὸ θέαμα ἦτο ἐξόχως συγκινητικόν. Ἡ Κυβέρνησις σύσσωμος παρίστατο καὶ ἐντὸς αὐτῆς, μεγάλοι ἄνδρες ὅπως ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ Ἀΐζαρος Χρυσῆς, ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ὁ Κουντουριώτης, ὁ Γεώργιος Γλαράκης. Ἄπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας, ὁ πρῦτανος τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Σχινῆς, οἱ καθηγηταὶ καὶ μεγάλοι Διδάσκαλοι τοῦ Γένους Νεόφυτος Βάμβας καὶ Γεώργιος Γεννάδιος καθὼς καὶ ἅπαντες οἱ ἀνώτεροι κρατικοὶ λειτουργοί. Τὸ θέαμα ἦτο ἄξιον λόγου, διότι αἱ ἐπίσημοι στολαὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ αἱ μαῦραι ρεντινγιόται τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, ἐγειτόνευσαν μὲ τὰ κοντοβράκια, τὰ φουστενέλλας καὶ τὰ πανταλόνια τῶν χωρικῶν... Ἐπίσης παρευρίσκοντο εἰς τὸν ναόν, οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν στόλων, ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν ναυλοχούτων εἰς τὸν λιμένα τοῦ Φαλήρου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτὰ γράφει ἡ ἔφημερίς Ἀθηνῶν τοῦ δημοσιογράφου Ψύλλα, ὅπου καὶ μπορούμε νὰ τὰ θεωροῦμε σὰν πρῶτο ρεπορτάζ δημοσιογραφικόν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί συνεχίζει ὁ ἀρθρογράφος τῆς ἡμερίδος Ἀθηνᾶ.
 Ὁ ἄνθρωπος Ἀθηναῖον, εἶχε στήσει τ ρ ό π α ι ο ν. Ἐξῶθεν τῆς
 πλατείας τοῦ Παλατίου, περί τό ὅποτον ἐχόρευον οἱ Ἀθηναῖοι.
 Ἐξῶθεν παρουσιάζεται ἡ γηραιά καί λευκοπόμος ἀδελφή τῶν διαση-
 μοποιθέντων διά τήν ἐξαιρετικὴν των ἀνδρείαν, ἀδελφῶν Λέμμα,
 ἧτις ἀποτελινομένη πρός τόν χορηγόν... ποιός ἦτανε ὁ χορηγός ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ δημοσιογράφος τῆς ἐποχῆς, γράφοντας χ ο ρ η γ ό ν ἐννο-
 οῦσε αὐτόν πού ἔσυρε τόν χορδόν...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ ~~ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ~~ Αὐτόν λέει χορηγός ; Τοῦ εἶπε λοιπόν ἡ γρηά Λέμμα : Σταρατήστε
 παιδιά μου τού χορδόν γιατί ἐγώ πρέπει νά τόν σύρω κι' ἐγώ ν' ἀρ-
 χίσω τήν χαρά, ἐγώ πού ἔδωσα στόν ἀγῶνα δύο ἀδέλφια καί τόν
 μοναχογιό μου ... Ἀλήθεια, ἤθελα νά ξέρω, παρέλασις δέν
 ἔγινε ἐκεῖνη τήν ἡμέρα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀναγράφεται πουθενά ὅτι ἔγινε στρατιωτικὴ παρέλασις καί
 φαίνεται ὅτι δέν θά ἔγινε. Ὅμως ἔγινε κάτι ἄλλο, πού θά τό
 ἀναφέρωμε ἀφοῦ ποῦτα θυμηθοῦμε κανένα τραγουδί.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τ ρ α γ ο ῦ δ ι
 Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί φθάνομε τώρα στήν παρέλασι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶπες ὅτι παρέλασις δέν ἔγινε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἔγινε παρέλασις ἐπίσημη, μά ἔγινε κάτι ἄλλο. Πρὸς τό βράθ
 δυ ἐσχηματίσθημε μιά ἀυθόρμητη λαμπαδηφορία. Στρατιῶτες,
 φοιτηταί, μαθηταί καί ἄλλοι πολῖτες, κατασιευάσανε πρόχειρους
 πυρσούς ἀπό δαδί, τοὺς ἔναφαν καί κυκλοφοροῦσανε στόν δρόμο
 μέ τραγούδια καί ζητωκραυγές. Τό ἀξιοπρόσεκτο εἶναι ὅτι αὐτό
 τό ὄρατο καί φαντασμαγορικὸ ἔθιμο, ἐξακολούθησε καί συνε-
 χίσθηκε καί στά μετέπειτα χρόνια, ἐπὶ δεκάδες ἔτων, ἀφοῦ κι'
 ἐγώ τό θυμᾶμαι στά νεανικά μου χρόνια, θυμᾶμαι δηλαδή δύο
 τρεῖς χιλιάδες ἄτομα πού εἶγανε σχηματίσει μιά μεγάλη διαδή-
 λησι μέ πυρσούς ἀναμένους καί κυκλοφοροῦσανε παντοῦ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί γιατί νά σταματήση καί νά ξεχαστή αυτό τό φαντασμαγο-
ρικό ἔθιμο τῆς λαμπαδηφορίας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καταργήθηκε μόνο του Γιάγκο. Σιέφου σήμερα μιά λαμπαδηφορία
στήν ὁδὸν Σταδίου, Πανεπιστημίου καί τίς δύο μεγάλες μας
κεντρικὲς πλατεῖες... Τί θά γινότανε ἡ κίνησις τῶν αὐτοκι-
νήτων ; θά σταματούσε ἡ ζωὴ τῆς Ἀθήνας, γιὰ νά περνᾶνε τὰ
κινούμενα φῶτα, τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς δαυλοὺς τοῦ Κανάρη ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐχεις δίκαιο. Μᾶς ἔφαγε ὁ πολιτισμός καί ἡ τροχαία κίνησις
"Ὅμως σήμερα πρέπει νά εἴμαστε ἱκανοποιημένοι πού μέσα στό
πλαῖσιό τῆς παλαιᾶς Ἀθήνας καί τῶν γεγονότων τῆς, ἐδώσαμε
μιὰ πλήρη περιγραφή τοῦ πρώτου πανηγυρισμοῦ τῆς Ἑθνικῆς
ἑορτῆς, στὰ 1838, ἐδῶ καὶ ἑκατὸν τριάντα πέντε χρόνια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἀξίζει νά σημειώσωμε καί κάτι ἄλλο. Ὁλοκληρη ἐκείνη
τὴν ἐβδομάδα, ὅπως σημειώνει μιὰ ἄλλη ἡμερίδα τῆς ἐποχῆς,
ἡ " Ἐλπίς " τοῦ Λεβιόη, σέ ὅσα βαπτίσια ἔγιναν, τὰ παιδιὰ
ἐπήραν ἀπὸ τοὺς ἀναδόχους ὀνόματα σχετικὰ : Τὰ κορίτσια,
Ἐλευθερία, Ἀνεξαρτησία - γεγονός αὐτό - καί ἀρνετές Ἀμα-
λίες. Ὅσο γιὰ τ' ἀγόρια, βαπτίσθηκαν μὲ τὰ ὀνόματα : Ὅθων,
Τσαβέλλας, σάν βαπτιστικό ὄνομα - Πιότσαρης καί ἄλλα τέτοια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό βρίσκω πολὺ δικαιολογημένο αὐτό. Δέν εἶχανε περάσει καλὰ
καλὰ παρά ~~ἀπὸ~~ δεκαεπτὰ χρόνια ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι τοῦ 21 καί
ὁ ἐνθουσιασμός κυριαρχοῦσε ἀκόμη στὰ πλήθη τῶν πολιτῶν. Ὅμως
ἀρνετὰ εἶπαμε γιὰ τό θέμα αὐτό καί νομίζω ὅτι θά 'πρεπε νά
τελειώσωμε μὲ κανένα παλαιό τραγουδί. Τί λές ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Συμφωνῶ ἀπόλυτα. Ἄλλως τε ἡ φίλη μας ἡ Κλειώ εἶναι ἐδῶ καί
δέν ἔχει παρά νά διαλέξη ὅποιο προτιμᾶ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Τ ρ α γ ο ὄ ς ι